

HEDVIG ELISABETH CHARLOTTAS
DAGBOK

V

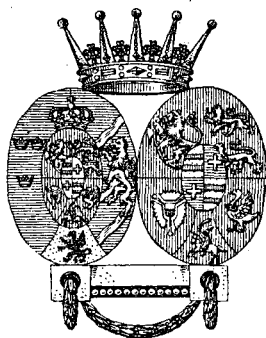
1795—1796

ÖVERSATT OCH REDIGERAD

AV

CECILIA AF KLERCKER

FÖDD LEWENHAUPT

STOCKHOLM

P. A. NORSTEDT & SÖNERS FÖRLAG

Innehåll.

Sid.

CCXXXIV. Brev för januari månad 1795:

Överblick av politiska ställningen, rykten om rikskanslerns avsked, förhållandena i Holland, fransmännens framryckning därstädes, rykten om kungens förmälning, svenska hovets förhållande till det ryska, Sveriges inre styrelse, oroligheter i Småland, kungörelse angående skatteindrivning, utnämningar, osämjan mellan prinsessan och baron Reuterholm, fru Cardells presentation, om överflödsförordningen. 1

CCXXXV. Brev för februari månad 1795:

Nöjen inom sällskapslivet, hur greve Stenbock förhindrade oroligheter, hertiginnans förtroende till honom, greve Stenbock och baron Fleming gynnas av kungen, dennes sinnesstämning, fransmännens framgångar i Holland, fredstrykten, baron Staël von Holstein tillråder franskvänlig politik 22

CCXXXVI. Brev för mars månad 1795:

Stridigheter beträffande Svenska Akademien, vilken upphäves, Silfverstolpes avskedande, von Rosenstein och Edelcrantz, kungen faller förböner för von Rosenstein, utvisning av en italienare, regeringens godtycklighet och hållningslöshet, missnöje med regeringen, baron Axel Reuterholm tager mutor, von Thun belönas för medverkan vid de pommerska underhandlingarna, hertiginnans oro för Sveriges närmande till Frankrike och baron Staëls utnämning till ambassadör, franska sändebudet Rivalz' ankomst, rykte om kungens förmälning med Ludvig XVI:s dotter, utländska ministrar lämna Sverige, otrolig historia om en dams bikt och död i fängelse, förre spanske ministern del Corral hindras bosätta sig här, general Toll återvändar, arresteras vid gränsen, föres till Stockholm och insättes i fängelse, fest på hertiginnans födelsedag, hertiginnan anser kungen bör roas 28

CCXXXVII. Brev för april månad 1795:

Baron Palmqvists dom, oroligheter i utlandet, vårt förhållande till Ryssland, kungen obenägen för allians med franska republiken, baron Wredes hastiga avresa till Finland, ordensdagen firas,

förberedelser till ett storläger i Skåne, hemlighetsfullt brev be- träffande en föregiven syster till prinsessan, hertiginnans fest för prinsessan	Sid. 42
--	------------

CCXXXVIII. Brev för maj månad 1795:

Osämja mellan baronerna Reuterholm och Cederström i anledning av storlägret i Skåne, möte beramas mellan kungen och danske kronprinsen, dyrtid i Stockholm, kungen avser till Skåne, hertig Fredrik uteslutes ur tillförordnade regeringen, omdöme om greve Leijonstedt, statsfruarna avskedas, militärisk småak- tighet, rättegångarna mot general Toll och greve Ruuth, her- tiginnan tror, att kungens myndighetsförklaring skall påskyndas, ö vid finsk-ryska gränsen orsak till tvistigheter, baron Staëls officiella mottagande som ambassadör hos franska republiken, hertiginnans farhågor för alliansen med Frankrike	52
---	----

CCXXXIX. Brev för juni månad 1795:

Hertiginnans sorgliga erfarenheter av sällskapslivet, baron Reuter- holm försakar prinsessan obehag på Bellevue, efterspaningar om Lolotte Forsbergs härkomst, stor eldsvåda i Köpenhamn, möte mellan kungen och danske kronprinsen, kungens gifter- mål antagas vara nära förestående, svårigheter med de franska subsidierna	63
---	----

CCXL. Brev för juli månad 1795:

Återblick på förhållandena vid kungens födelse, greve Munck vill återkomma till Sverige, han hotar offentliggöra komprometteran- de papper, rykten om Sofia Magdalena, Munck och Gustav III, flottans organisation felaktig, hertigens och regeringens ensidi- ga uppfattning, de lyssna ej till allmänna missnöjet, jämförelse mellan hertigen och »le Régent», kungen tyckes snart skola tillträda regeringen, intelligensen nu sällsynt på hovet, general Toll får sin dom, Ruuthska rättegången	71
--	----

CCXLI. Brev för augusti månad 1795:

Kungen och hertigen dystra, prinsessan och baron Reuterholm försonas, baron Axel Reuterholms narraktiga uppträdande, ka- rakteristik av de män, som tjänstgjort hos kungen under hans barndom och ungdom, kungens vänskap för baron Fleming, Reuterholm och Fleming vänner, Reuterholm allsmäktig, hans fel och förtjänster, harm över att regeringen utger två bro- schyrer rörande Armfeltiska sammansvärjningen, jämförelse mellan behandlingen av general Toll och överste Aminoff,	
--	--

f. landshövding Schröderheims död, baron Mörners minnes-
godhet, en rangfråga rörande statsfruarna. 81

Sid.

CCXLII. Brev för september månad 1795:

Kungens sinnesstämning, rykten att hans förlovning bestämts, gissningar vem den blivande drottningen är, prinsessan av Mecklenburg-Schwerin synes vara utsedd därtill, baron Mörners förtjänster överskattade, baron Cederström i onåd, faran av alliansen med Frankrike, »Extra-Posten» beslagtages och indrages, von Rosenstein misstänkes för att uppmuntra frihetssträvandena 91

CCXLIII. Brev för oktober månad 1795:

Kungens förlovning med prinsessan av Mecklenburg hemlighålles, men eklateringen bestämd att äga rum i november, förhandlingarna med Ryssland orsak till hemlighållandet, kejsarinnan intrigerar mot förlovningen, baron Mörners beundran för friherrinnan Rålamb utnyttjas av greve de St. Priest för att få del av förtroenden, kejsarinnans svikna förhoppningar, franska sändebuden Rivalz och Le Hoc mottagas i audiens, den senares tal, ett simulerat överfall, prinsessan mottager ett mystiskt paket och brev rörande hennes föregivna syster, brevets lydelse och paketets innehåll 98

CCXLIV. Brev för november månad 1795:

Högtidligheterna vid eklateringen av kungens förlovning, sändebud utsedda att notificera densamma, kungen tyckes ångra sin förloving, hertigen av Chartres inkognito i Sverige, missnöje med utnämningar till den blivande drottningens hov, Netherwood bekänner, tvingas att taga avsked och går i utländsk tjänst, ytterligare efterspaningar om Lolotte Forsbergs börd, skandalös händelse på Drottningholm, hertigen och hertiginnan försonas, storamiralsämbetet låter arrestera eskaderchefen greve Wachtmeister, som sedan frigives på hertigens order III

CCXLV. Brev för december månad 1795:

Kejsarinnan vägrar mottaga baron von Schwerin, sänd att notificera kungens förloving, greve Ostermans not till ambassadören baron Stedingk, svar på ryska noten, de styrandes hållningslöshet, farhågor för brytning med Ryssland, hertiginnan talar med baron Reuterholm om de olika giftermålsplanerna, ryske chargé d'affaires baron von Budbergs uppträdande, baron Schwerin återvänder med oförrättat ärende och dekoreras,

ombyte av överståthållare, baron Cederströms oduglighet, överste Aminoffs och kungl. sekreteraren Ehrenströms rymningsförsök, hertigen och Reuterholm få del av de mystiska breven, rådplägning därom. 122

Sid.

CCXLVI. Brev för januari månad 1796:

Det politiska läget i Europa, förhållandena i Frankrike, franske ambassadören Le Hoc missnöjd med att subsidierna oriktigt användas, schweizaren M. Christin kommer till Stockholm och väcker stort intresse, generalen baron von Budberg hitväntas, Ludvig XVI:s dotter frigives ur fångelset, om baron Cederströms avskedande 131

CCXLVII. Brev för februari månad 1796:

Kungens motvilja för sin fästmö, förmälningen uppskjutes, rykten om återupptagande av ryska giftermålsunderhandlingarna, rikskanslerns noter, som dementera att förlovningen brutits, olämpliga yttranden om ryska kejsarinnan, beskrifning på prinsessan av Mecklenburg, baron von Bülow's ankomst och kyliga mottagande, ambassadören Le Hoc återkallas, hans avskedsaudiens fördröjes, kungen förebär sjukdom för att undvika baron von Bülow, generalen baron von Budberg anländer hit, rykten om kejsarinnans intriger i Mecklenburg och om ett manifest från henne beträffande ryska underhandlingarna, återblick på dessa och greve Stenbocks mission i Ryssland 1794 samt de instruktioner, han då fick av baron Reuterholm, ett brev från kejsarinnan till hertigen, f. landshövding Lagerbrings utnämning till överpostdirektör, baron von Schwerins stora inflytande . . . 139

CCXLVIII. Brev för mars månad 1796:

Farhågor för krig med Ryssland, kurir med oroande underrättelser därifrån, generalen baron Wrede får order att genast begiva sig till Finland, brytning med Mecklenburg förestående, flera exempel på kungens småaktighet, de olyckliga följder ett krig skulle medföra, rikskanslerns taktlöshet, hertigens obetänksamhet, baron Reuterholm egenmäktig inom utrikespolitiken, baron Staël ogillas av regeringen 160

CCXLIX. Brev för april månad 1796:

Alltjämt farhågor för krig, rådplägning i anledning härav, baron Kurcks manliga uppträdande, krigsrustningar, stämningen i landet hotande, ambassadören Stedingk anser krig oundvikligt och förbereder sin hemresa, kungen och hertiginnan samtala

Sid.

öm kejsarinnan, M. Christin redskap åt herrarna von Budberg, han intrigerar och genomskådas, generalen baron von Budbergs mission tillsvärdare misslyckad, baron von Essen utses att underhandla med honom, de sammanträffa hos grevinnan de St. Priest, baron von Schwerin stämmer baron Reuterholm försonlig mot Ryssland, rykte att Reuterholm köpt ett gods, hertiginnans samtal med Schwerin om regeringens oförsiktiga politik, kejsarinnan låter arrestera svensk kurir till Konstantinopel, tyske kejsaren vägrar mottaga herr von Engeström som svensk minister, M. Le Hoc får avskedsaudiens, vänskapen med Frankrike svalnar till följd av ryskt inflytande, det uppskjutna bröllopet, kungens karaktär, bevis på kungens stränghet, greve Ruuth avgår som generalguvernör i Pommern och efterträdes av general von Platen, greve Ruuths erbjudande att betala 12 tunnor guld före i konseljen, nya krigsrykten, baron Reuterholm söker blidka baron von Budberg 169

CCL. Brev för maj månad 1796:

Förhållandet till Ryssland vållar oro, budskap att kejsarinnan är försonligare stämd och önskar träffa kungen, detta motarbetas av baron Reuterholm, bevis på hertigens förtroende och svaghet för sin gunstling, baron von Bülow anmodas avresa, taktlöshet mot honom, baron Reuterholm ändrar åsikt och ivrar för närmande till Ryssland, rykte att en svensk kurir försvunnit, baron Staël återkallas men lyder ej order, greve Ruuths dom avkunnad, baron Cederström beordras till Pommern, orättvisa bestraffningsåtgärder mot tvenne regementschefer, spänning huruvida baron von Budberg återkommer eller icke. 187

CCLI. Brev för juni månad 1796:

Stockholms garnison rycker in i läger under kungens överbefäl, rikskanslerns avskedande och orsakerna därtill, försoning med Ryssland, generalen baron von Budbergs återkomst som ambassadör, fröken Rudenskölds frigivande, staten köper henne en egendom, åskeld ödelägger en stor del av ryska flottan, kejsarinnan yrkar enträget på besök av kungen, närmande till Ryssland underlättas genom brytning med Frankrike, subsidierna därifrån utebli, svensk chargé d'affaires ej mottagen i Paris 194

CCLII. Brev för juli månad 1796:

Kungens resa till Ryssland bestämmes, prinsessans dåliga lynne, osämja mellan henne och hertiginnan, kungen försonar dem, general Toll frigives, greve Muncks vistelseort okänd, hans nid-

skrift beslagtagen, farhågor att han återvänder till Sverige, missnöje i Pommern, ombud därifrån anländer till Stockholm. 202

Sid.

CCLIII. Brev för augusti månad 1796:

Ingen regering tillsättes under kungens besök i Ryssland, kungens och hertigens svit, baron Reuterholm ytterst angelägen att medfölja, kammarherre von Platens uppdrag, kejsarinnans planer för prinsessan av Mecklenburg, kungens avresa, beskrivning på en teaterföreställning å Drottningholm, kungens vistelse i Ryssland 207

CCLIV. Brev för september månad 1796:

Kungens vistelse i Ryssland, giftermålsunderhandlingar, religionsfrågan, kungen friar till storfurstinnan Alexandra, kejsarinnan samtycker till förlovningen och den mecklenburgska uppsläs, religionsfrågan ett hinder för eklateringen av kungens förlovning med storfurstinnan, upprepade försök att medla i religionsfrågan stranda på kungens envishet, allmän förstämning, en traktat slutes med Ryssland, kungens och hertigens avsked från kejsarinnan 221

CCLV. Brev för oktober månad 1796:

Kungens avresa från Ryssland, konsistorii utlåtande i religionsfrågan, kungens mottagande vid hemkomsten, karakteristik över de ledande männen hos kungen, han samtalar med hertiginnan om händelserna i Petersburg, hertigen mister sina befattningar, då kungen blir myndig, baron Reuterholm råkar i onåd och tager avsked, inflyttning till Stockholm, hertiginnan söker åstadkomma ett närmande mellan kungen och hertigen 243

CCLVI. Brev för november månad 1796:

Kungen förklarar sig myndig och tillträder regeringen, ceremonien å rikssalen, obehaglig episod, då kungen skulle avlägga ed på konungaförsäkran och säkerhetsakten, om baron Reuterholm och hans beteende, han reser utrikes, ambassadörer utses att notificera regeringsskiftet, kungen missnöjd med ryska traktaten, konselj i anledning av densamma, hertigens taktfullhet, kungen samtalar med hertiginnan om prinsessan av Mecklenburg och om de vid ceremonien på rikssalen glömda edsformulären, klagomål på förmyndarregeringen nedtystas, justiekansler Lodes orätrådighet, grym behandling av en officer, hertigen grämer sig över den svaghet han haft för baron Reuterholm, baron Sparre åter rikskansler, kommitté tillsättes att reglera finanserna, kungens sparsamhet, han bekostar av

egna medel en del utgifter för staten, hans rättrådighet och fasthet, öfverste Aminoff frigives, allmän tillfredsställelse med kungens styrelse, som ingiver de bästa förhoppningar. . . . 253

CCLVII. Brev för december månad 1796:

Underrättelse om kejsarinnan Katarina II:s död, greve Golowkin notificerar här kejsar Paul I:s tronbestigning, man hoppas att kungens giftermål med storfurstinnan skall förverkligas, karakteristik av kungen, han och hertiginnan samtala om baron Reuterholm, ackordsystemet avskaffas, vissa ohållbara förbudsbestämmelser upphävas, flera av Gustav III:s ämbetsmän — avsatta under förmyndarregeringen — återfå sina poster, greve Ruuth hemkommer för att rättfärdiga sig, kyrkoherden Widen återinsättes i sina rättigheter, kungliga familjen firar jul i all enkelhet	271
Anmärkningar och senare tillägg.	279
Brev m. m.	286
Personregister	340